

Algemeen

§ 1. *Algemeen*

Naar aanleiding van de vraag van enkele leden of de Regering in de huidige ontwikkeling ten aanzien van de kansspelen geen aanleiding vindt over te gaan tot een geheel andere regeling, waarbij die belangen, die nu via de voetbal-toto aan financiële middelen worden geholpen, voortaan uit de algemene middelen van de overheid naar redelijke noodzakelijkheid zouden worden gefinancierd, antwoorden de ondergetekenden dat zij zich niet in de mogelijkheid bevinden de belangen, waarom het hier gaat uit de algemene middelen te financieren. De ruimte die hiervoor zou zijn vereist, is niet aanwezig. Afgezien daarvan vinden zij in de door deze leden genoemde ontwikkeling geen grond om het reeds sinds jaren gevoerde beleid thans principieel te wijzigen. Deze leden, die menen dat de feitelijke ontwikkeling tot ingrijpende versterking van de „gok“-motieven bij het publiek leidt, vroegen ook of het niet waarschijnlijk is, dat de nu voorgestelde opzet zal voeren tot versterkte aandrang om in het algemeen meer of zelfs volledige vrijheid voor gokspelen tot stand te brengen. De ondergetekenden begrijpen dat deze vraag kan opkomen. Zij zouden er echter op willen wijzen dat de sportprijsvragen zowel als de staatsloterij, ook al blijkens hun speciale regeling in de Wet op de kansspelen, specifieke vormen van kansspel zijn. Het antwoord op de vraag naar de invloed van ruimere speelmogelijkheden bij de toto en de staatsloterij op de speelgewoonten op ander terrein kan niet anders dan speculatief zijn. Mogelijk kan men ook redeneren dat de onderhavige wetswijziging de behoefte aan deelneming aan andere kansspelen zal doen afnemen. De vraag of „de zojuist genoemde waarschijnlijkheid een ernstig bezwaar is tegen de gehele methode, uitgaven waarvan de wenselijkheid onomstreden is, langs een weg als die van de voetbal-toto te financieren, waarmee in feite een eigenlijke overheidsverantwoordelijkheid wordt afgeschoven“, menen de ondergetekenden ontkennend te moeten beantwoorden. In de eerste plaats menen zij dat de sporttoto in een zodanige nauwe relatie staat tot de beoefening van de sport dat het alleszins verantwoord is belangen van die sport met de revenuen uit de voetbalprijsvragen te bekostigen. Dat daarnaast gelden uit de toto-opbrengst ten goede komen aan de werkzaamheid van instellingen op het gebied van maatschappelijk werk, de volksgezondheid en de cultuur achten zij een goed dat behouden dient te blijven. De ondergetekenden wijzen de veronderstelling van de hand dat met de financiering van belangen door middel van de toto een eigenlijke overheidsverantwoordelijkheid zou worden afgeschoven. Zij menen dat die verantwoordelijkheid juist haar belichaming vindt in de voorschriften, waarin het overheidstoezicht op de verdeling van de opbrengst is vastgelegd. Dat de gelden niet uit de belastingen afkomstig zijn doet hieraan niets af.

Enige leden, die de vloedigheid waarmee het wetsontwerp is ingediend waardeerden en van oordeel waren dat het voorstel aanzienlijke verbeteringen tot stand zal brengen, konden zich met de kanalisatiegedachte niet verenigen, althans niet zoals die door de ondergetekende in de memorie van toelichting is omschreven. Deze leden zouden enige door hen genoemde wettelijke beperkingen, als de registratie, de leeftijdsgrens, de maximuminzet per persoon en van het maximumbedrag voor de eerste prijs, losgelaten willen zien. De ondergetekenden achten deze bepalingen inherent aan de opzet van de Wet op de kansspelen. Dit wetsontwerp beoogt geenszins daar een principieel wijziging in aan te brengen. Zoals op andere plaatsen in deze memorie nader uiteengezet zal worden, menen zij dat er aanleiding is de wekelijks terugke-

rende sportprijsvragen aan de hier bedoelde beperkingen te blijven binden.

Deze leden stelden voorts de vraag of er geen tegenspraak bestaat tussen enerzijds de redenering dat de maximumhoofdprijs van f 500 000 nodig is om te concurreren met buitenlandse kansspelen en anderzijds de constatering dat het slechts zelden zal voorkomen dat die prijs aan een enkele winnaar zal toevallen. Naar aanleiding hiervan zij er allereerst op gewezen, dat de ondergetekenden concurrentie in eigenlijke zin met de buitenlandse kansspelen, met deze wijziging niet hebben beoogd. Een dergelijk concurrentiemotief zou in deze materie niet slechts een onjuist richtsnoer van beleid zijn, het zou de Nederlandse organisaties ook voor een onmogelijke opgave plaatsen. Hoofdzaak is de noodzakelijke verbetering der perspectieven van de sporttoto met het oog op de opbrengst voor de doeleinden sport, maatschappelijk, cultureel en sociaal-hygiënisch werk. Daarnaast is het streven er op gericht een dam op te werpen tegen de geldstroom naar het buitenland. Het cijfermatig overeenkomstig bedrag van DM. 500 000 dat de meeste Duitse organisaties als hoofdprijs in het uitzicht stellen, heeft dan ook wel een rol gespeeld bij de oordeelsvorming over de wenselijke hoogte van het maximum in het wetsontwerp. Zoals de ondergetekenden aan het slot van het gedeelte onder Ia van de memorie van toelichting reeds hebben doen uitkomen, zal het voorstel in deze echter niet zo ver reiken als men, afgaande op het voorgestelde maximum, zou vermoeden. Met de beschouwingen omtrent de kanalisatiegedachte van sommige leden, die het ontwerp met gemengde gevoelens ontvingen, kunnen de ondergetekenden zich in vergaande mate verenigen. Zij onderschrijven dat het kanalisatiebeginsel inhoudt dat er enerzijds ruimte wordt gelaten voor speelbehoeften die er in ons volk aanwezig zijn, doch anderzijds duidelijke beperkingen worden aanvaard om misstanden en uitwassen zoveel mogelijk te voorkomen. Ook wanneer deze leden stellen dat een wetgeving op basis van dit beginsel tevens dient te beogen in deze gevoelige materie de geestelijke verscheidenheid van ons volk niet verder te accentueren, doch de bestaande tegenstellingen integendeel zoveel mogelijk te overbruggen, zijn de ondergetekenden geneigd daarop in instemmende zin te antwoorden. Zij verstaan deze opvatting dan zo dat in een gevoelige materie als deze naar een compromis moet worden gezocht. Overbrugging van tegenstellingen impliceert dan dat de wetgever met alle in ons volk levende opvattingen en verlangens in deze zoveel mogelijk rekening houdt.

De gemengde gevoelens waarvan bij deze leden sprake is, werden opgewekt doordat de grenzen, waarbinnen de kansspelen krachtens het kanalisatiebeginsel dienen te blijven, in dit ontwerp naar hun oordeel zo ruim worden getrokken dat van de kanalisatie weinig of niets zou overblijven. Dit willen de ondergetekenden toch bestrijden. Ook zouden zij de indruk willen wegnemen — die overigens door de memorie van toelichting waarin aan de kanalisatiegedachte ruime aandacht is besteed, niet kan zijn gewekt — dat de opstellers uitsluitend aandacht hebben gehad voor de sporttotalisator als financieringsmiddel voor de sport en geen belangstelling hebben voor de Wet op de kansspelen als wettelijke vormgeving van een kanalisatiebeleid. Zij menen in de memorie van toelichting niet slechts met de lippen te hebben beleeden, maar in het ontwerp ook metterdaad te hebben aangetoond dat de Regering de kanalisatiegedachte niet heeft willen laten varen. Er zij nogmaals op gewezen, dat de inleg aan een van overheidswege vast te stellen maximum gebonden zal blijven en dat van kracht zal blijven de bepaling dat een begunstiger aan één prijsvraag met niet meer dan één formulier kan deelnemen. De leeftijdsgrens voor de deelneming blijft op 18 jaar gehandhaafd. Van de opbrengst van de prijsvragen zal een aanzienlijk gedeelte — gedacht wordt aan 45 pct. — aan ideële doelen ten goede moeten komen. De verplichting tot registratie der deelnemers blijft bestaan. Voorts kan dan nog het handhaven van een wettelijk maximum voor de hoofdprijs als een uitvloeisel van het kanalisatiesysteem worden beschouwd. Het voorstel luidt immers niet de hoofdprijs ge-

heel vrij te laten. Ten slotte zij er op gewezen dat van de onderscheiden voorgestelde verruimingen in zoverre nog een kanalisatie-effect zal kunnen uitgaan dat daardoor Nederlanders ervan kunnen worden weerhouden aan niet-gekanaliseerde kansspelen in het buitenland deel te nemen.

Met de hier aan het woord zijnde leden menen de ondergetekenden dat het antwoord op de vraag waar de grenzen der kanalisatie getrokken moeten worden, het resultaat is van een feitelijk waarderingsoordeel over de omstandigheden hier en nu. Zij menen te mogen verwachten dat ook van de overblijvende beperkingen nog wel degelijk invloed zal uitgaan, dit laatste dan verstaan naar de vermoedelijke bedoeling van deze leden: invloed ter beteugeling van een ongezonde neiging tot spelen.

De ondergetekenden hebben geen gericht onderzoek gedaan naar mogelijke negatieve effecten van soortgelijke kansspelen in het buitenland. Uiteraard wordt op hun departementen echter zoveel mogelijk kennis genomen van hetgeen omtrent deze materie publiek wordt. Daarbij is van excessen niet gebleken.

De bovengenoemde leden vroegen vervolgens of de gronden, waarop de bewindslieden erin bewilligd hebben „alle relevante beperkende bepalingen” (memorie van toelichting, blz. 4, linkerkolom, bovenaan) in een wijziging te betrekken, dezelfde waren als die, waarop de „van verschillende zijden” uitgeoefende aandrang berustte en of dit „relevant” slaat op de kanalisatiegedachte. Voorts is door dezelfde leden gevraagd of er zich onder die verschillende zijden ook bevonden, tot wier geestelijke eigendom behoorde de politieke grondgedachte van de kanalisatie. Voor de beantwoording van deze vragen brengen de ondergetekenden in herinnering dat bij de behandeling van de begrotingen van de Departementen van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Justitie een aantal leden van de Tweede Kamer, welke een meerderheid vertegenwoordigen, heeft gevraagd om de door de ondergetekenden „relevant” genoemde beperkende bepalingen voor wijziging in aanmerking te doen komen. De grond waarop de ondergetekenden erin bewilligd hebben die bepalingen in een wijziging te betrekken, was de wens een verruiming in het wettelijk stramien aan te brengen met behoud van de kanalisatiegedachte. In zoverre heeft dit „relevant” inderdaad daarop mede betrekking. De ondergetekenden nemen aan dat ook de van „verschillende zijden” uitgeoefende aandrang op deze wens berustte.

Uit hetgeen hierboven is gezegd, blijkt reeds dat de ondergetekenden de compromisgedachte van de wettelijke regeling van de kansspelen onderschrijven. Bij de voorbereiding van het wetsontwerp hebben zij zich er bij herhaling uitvoerig over beraden — daarbij rekening houdende met bepaalde verschuivingen in de opvattingen en ook met wat de hier aan het woord zijnde leden aanduiden als „de omstandigheden hier en nu” — welke inhoud vandaag aan dat compromis moet worden gegeven.

De ondergetekenden hebben stilgestaan bij de vraag welke gevoelens de door de werkgroep kansspelen gesuggereerde verruimingen zouden oproepen bij die groepen van ons volk die bereid zijn geweest aan de legalisering van de sporttoto mee te werken, hoewel zij de toto niet positief waarden. Het antwoord op een dergelijke vraag is niet eenvoudig. Na rijp beraad achtten de ondergetekenden het mogelijk dat het thans voorgestelde compromis mits goed gemotiveerd ook de hierbedoelde groepen zou aanspreken. Zij realiseerden zich daarbij wel dat aan het compromis als zodanig nu eenmaal inherent is dat juist degenen met de meest geprononceerde opvattingen — zowel zij die de grenzen zo nauw mogelijk als zij die deze zo ruim mogelijk willen uitzetten of zelfs doen vervallen — daardoor het minst worden bevredigd. De ondergetekenden menen dan ook dat een te eenzijdige benadering aan beide kanten zal moeten worden vermeden. Juist ook de wens naar een verantwoord evenwicht tussen enerzijds de behoeften aan een gezonde en goed werkende toto, waaraan ook deze leden niet in de weg willen staan, en anderzijds een op de kanalisatie-

gedachte gebaseerde reglementering, heeft de regering er toe geleid het voorliggende compromisvoorstel in te dienen.

Op de vraag of de bewindslieden het overigens een bevredigende situatie achten, dat een steeds groter gedeelte van de uitgaven ten behoeve van de sportbeoefening via de toto wordt gefinancierd, geven de ondergetekenden ten antwoord dat niet het al dan niet bevredigende van een bepaalde situatie in het geding is als wel de noodzakelijkheid de uitgaven ten behoeve van de sportbeoefening te doen stijgen. Dat de financiering van die uitgaven via de toto kan geschieden, achten de ondergetekenden een gelukkige omstandigheid, aangezien telkenmale blijkt op hoeveel overigens verklaarbare moeilijkheden de financiering van de sport stuit, wanneer zij uit andere bronnen moet worden gedaan. Ter beantwoording van de vraag aan welke verlangens van de Stichting de Nationale Sporttotalisator door de bewindslieden slechts ten dele of in het geheel niet was tegemoetgekomen en of met betrekking tot die verlangens en de voorgestelde maatregelen een schema kan worden overgelegd, delen de ondergetekenden in de eerste plaats mede dat de Stichting de Nationale Sporttotalisator heeft gevraagd in het wetsontwerp op te nemen dat geen limiet zou worden gesteld aan het aan één winnaar uit te keren bedrag. Zoals bekend is aan dat verzoek niet voldaan, aangezien in het wetsvoorstel de hoofdprijs voor één winnaar beperkt blijft tot een bedrag van f 500 000. Voorts heeft de stichting verzoekt in beginsel geen registratie van de deelnemers in het ontwerp op te nemen, maar indien de registratie toch zou moeten worden gehandhaafd, deze dan niet elk jaar te laten geschieden.

Aangezien de ondergetekenden voorstellen de registratie eens in de vijf jaar te doen plaatsvinden, is aan het verzoek ertoe mede te werken de registratie in beginsel op te heffen, niet voldaan. De stichting heeft tenslotte gevraagd te bevorderen dat in beginsel geen limiet aan de inleg zou worden gesteld. Mocht een beperking worden gewenst, dan verzoekt men deze niet lager te stellen dan f 5 per formulier, welk bedrag door de stichting later werd verhoogd. Aan het verzoek om in beginsel geen beperking aan de inleg te stellen, hebben de ondergetekenden geen gevolg gegeven, omdat zij menen dat in de vergunningsvoorschriften het maximum van de inleg op f 6 ware te brengen.

Onderstaand schematisch overzicht moge het bovenstaande verduidelijken.

Wensen van de stichting De Nationale Sporttotalisator	Voorgestelde maatregelen
1°. Geen limiet voor het aan één winnaar uit te keren bedrag.	1°. De hoofdprijs voor één winnaar zal f 500 000 kunnen bedragen.
2°. Wijziging van de verhouding 60-40 in 45-45-10.	2°. Wijziging van de verhouding 60-40 in 45-45-10.
3°. In beginsel geen limiet aan de inleg, maar zo nodig dan niet lager dan f 5 resp. meer per formulier.	3°. Wel een limiet aan de inleg en wel f 6 per formulier.
4°. In beginsel geen registratie van de deelnemers, maar bij handhaving dan geen jaarlijkse registratie.	4°. Wel registratie van de deelnemers echter niet jaarlijks maar periodiek.
5°. Vervangende uitslagen niet beperken tot vijf, doch voor alle op het formulier vermelde der tien wedstrijden de mogelijkheid van vervanging opnemen.	5°. Vervangende uitslagen niet beperken tot vijf, doch voor alle op het formulier vermelde der tien wedstrijden de mogelijkheid van vervanging opnemen.

De in de memorie van toelichting vermelde werkgroep heeft zich niet doen voorlichten door organisaties die naar het oordeel van de hier aan het woord zijnde leden bijvoorbeeld aspecten van geestelijke volksgezondheid hadden kunnen belichten, omdat zij de geestelijke volksgezondheid met de gedane voorstellen niet in het geding achtte. Sommige leden vroegen wat de bewindslieden als gunstige vooruitzichten voor de voetbaltoto beschouwen. Zij stelden deze vraag in verband met de stijging van de omzet sinds 1959 met in totaal plm. 16 mln.

Naar aanleiding van deze vraag wijzen de ondergetekenden erop dat aan de toto eerst in 1959 een wettelijke basis is gegeven. Vanaf dat jaar kon de voetbaltoto zich gaan ontplooiën om tot het bereiken van een zekere omzet te komen. Bovendien moet worden bedacht dat na de inwerkingtreding van de Wet op de kansspelen het aantal prijsvragen met 25 pct. is verhoogd en het bedrag van de inleg met 20 pct., hetgeen uiteraard in het stijgingspercentage tot uitdrukking komt. De opvatting van sommige leden dat de stabilisatie en de beperkte teruggang, welke de laatste jaren is opgetreden de voorstellen in het ontwerp niet rechtvaardigen, wordt door de ondergetekenden niet gedeeld. Zij beogen een zodanig stijgingspercentage dat de verminderde deelneming niet verder zal dalen en het verloren terrein kan worden herwonnen.

Wanneer sommige andere leden, die aanvankelijk eveneens gewichtige bezwaren tegen het ontwerp koesterden, als hun mening kenbaar maken dat de memorie van toelichting een tweeslachtig karakter draagt, moge vooreerst worden verwezen naar hetgeen reeds hierboven is opgemerkt naar aanleiding van een vraag van enige leden waarin het concurreren met buitenlandse kansspelen ter sprake werd gebracht. Hier zij herhaald dat van een competitie met buitenlandse organisatoren en van het opnemen van de handschoen tegen buitenlandse kansspelen niet kan worden gesproken. Een dergelijk beleid dat geheel zou moeten worden afgestemd op wat er over onze grenzen plaatsvindt, zou zich uiteraard niet verdragen met de door de regering gehuldigde kanalisatiegedachte, verstaan in de zin zoals die hiervoor reeds is omschreven. Daar komt de praktische overweging bij dat men zich in gemoede kan afvragen of een dergelijke competitie niet van meet af aan een verloren strijd zou zijn. Er zijn nu eenmaal landen met aanzienlijk meer inwoners; de omzet zal daar dus groter zijn en de prijzen zullen hoger kunnen liggen. Wel is er in het ontwerp naar gestreefd de Nederlanders die aan dit soort telkens terugkerende prijsvragen willen deelnemen, naar hoogte en diversiteit aantrekkelijker prijzen in het uitzicht te stellen, waardoor het meedoen aan buitenlandse kansspelen voor hen veel van zijn aantrekkingskracht zal verliezen.

Op de vraag waarom de voorgestelde verhogingen zo aanzienlijk zijn wordt op een andere plaats in deze memorie nader ingegaan. Hier zij wel opgemerkt, dat er uiteraard een onderling verband tussen de onderscheiden verhogingen bestaat. Het is ondenkbaar het maximum van de hoofdprijs aanzienlijk op te trekken zonder dat ook de maxima voor de inleg een verhoging ondergaan. De ondergetekenden hebben, zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, willen rekenen met de mogelijkheid dat de maximum-inleg die zij bij aanvaarding van het wetsontwerp in de vergunning zullen bepalen op f 6, in de toekomst nader zal moeten worden vastgesteld. In verband daarmee gaven zij er de voorkeur aan dit maximum niet meer in de wet zelf vast te leggen. Aan dit laatste kleefte ook het bezwaar dat de wetgever juist om de noodzaak van een spoedige nadere wetswijziging te vermijden, het maximum hoger zou moeten stellen dan het bedrag dat de organisatoren in feite in de praktijk der sportprijsvragen zouden willen hanteren. Het psychologische effect daarvan zouden de ondergetekenden minder gewenst achten. Dat met het bedrag van f 6 een eindpunt is bereikt, kunnen de ondergetekenden dan ook niet zeggen. Gezien het massale karakter van de deelneming aan de sporttoto – een belangrijke pijler voor deze vorm van kansspel – is het echter welhaast uitgesloten dat de behoefte zou ontstaan aan verhoging van de inleg tot een niveau dat de gemiddelde

deelnemer uit gezinsbudgettaire overwegingen als bezwaarlijk zou ondervinden. De bevoegdheid in de vergunningsvoorwaarden het maximum te bepalen garandeert bovendien dat de inleg niet zal stijgen tot een uit maatschappelijk oogpunt ontoelaatbare hoogte.

De ondergetekenden vertrouwen dat uit hetgeen in het voorafgaande is opgemerkt over de beweegredenen die tot de indiening van het onderhavige ontwerp hebben geleid, valt af te leiden dat het er met het wetsvoorstel zowel om te doen is met behoud van de dammen tegen de speelzucht de opbrengsten van de toto voor ideële doelen op peil te houden alsook om de geldstroom naar het buitenland te doen afnemen.

De hier aan het woord zijnde leden spreken nog als hun oordeel uit dat de ondergetekenden te weinig blijk hebben gegeven van respect voor de gevoelens van sommige groepen van onze bevolking bij wie bezwaren tegen kansspelen bestaan. De ondergetekenden kunnen deze opvatting niet delen. In de eerste plaats reeds wegens het gestelde op blz. 3, linkerkolom, eerste alinea van de memorie van toelichting, waar zij immers als hun oordeel hebben uitgesproken, dat reglementering op het terrein van de kansspelen niet kan worden gemist, o.m. wegens de bezwaren die bij sommige groepen van onze bevolking daartegen bestaan. Hieruit blijkt reeds dat zij respect hebben voor principiële opvattingen als die, welke door de hierbedoelde groepen worden gehuldigd.

Bij de voorbereiding van het ontwerp hebben zij aan de grote gevarieerdheid in de opvattingen, die er in ons volk over deze materie bestaan en waarvan ook in het voorlopig verslag zo duidelijk blijkt, zoveel mogelijk recht willen doen. Daarbij hebben de ondergetekenden met deze leden overwogen dat de sporttoto tot dusver niet de door sommigen bij de invoering geduchte gevolgen heeft veroorzaakt en dat de sport en vele andere instellingen bij de opbrengst baat hebben gevonden. Als er van misstanden niet blijkt, zal de overheid de teugels wat kunnen vieren en in een stuk dwingende regeling enige versoepeling kunnen aanbrengen.

De ondergetekenden namen kennis van de onveranderde zienswijze van enkele andere leden, die tegen verruiming en uitbreiding van de mogelijkheden om legaal aan kansspelen deel te nemen, zeer ernstige principiële bezwaren koesterden. Deze leden nemen het, zoals het hiervoor genoemd is, geprotonceerde standpunt in dat de goklust een kwaad is, dat zou moeten worden tegegaan. Dit is niet de zienswijze van de ondergetekenden. Zij zouden het deelnemen aan kansspelen in de vorm en in een mate zoals dat in ons land mogelijk is, niet als een kwaad willen bestempelen. Anders is het gesteld met excessen, waartoe ongereguleerde kansspelen zouden kunnen leiden. Dit te voorkomen is de essentie van de regeling der Wet op de kansspelen.

De ondergetekenden mochten in het verslag lezen dat verscheidene leden zich geheel met de gedachte, welke aan het ontwerp ten grondslag ligt, alsmede met deszelfs inhoud konden verenigen. Zij zijn erkentelijk voor de woorden van waardering aan het adres van de commissie-Oranje, in de stukken veelal aangeduid als de Werkgroep-Kansspelen.

De vraag welke mate van optimisme gerechtvaardigd is ten aanzien van verwachtingen omtrent het afnemen van de deelneming aan buitenlandse kansspelen is in het voorgaande al enigermate aan de orde geweest. Een waterdichte dam zullen de verruiming van de faciliteiten voor de sporttoto en de verhoging van de hoofdprijs der staatsloterij niet opleveren. Een gematigd optimisme ten aanzien van de resultaten van het onderhavige wetsontwerp achten de ondergetekenden echter wel gewettigd.

Dat vele leden – behoudens enkele hunner – hun dank betuigden aan de bewindslieden en tevens aan de eerder genoemde werkgroep voor de tegemoetkoming aan het vanuit de Kamer geuite verlangen met de voorbereiding van het wetsontwerp spoed te betrachten, stemt op hun beurt de ondergetekenden tot erkentelijkheid. Zij namen kennis van de zienswijze van deze leden dat het voorstel de verhoging der hoofdprijs in de toto op f 500 000 te brengen als een be-

langrijke stimulans tot deelneming in Nederland mag worden gewaardeerd.

Ten antwoord op de vele andere leden die in het verslag naar soberheid hebben gestreefd mogen de ondergetekenden – in dezelfde geest – volstaan met er hun vreugde over uit te spreken dat ook de bijzondere commissie, die ter voorbereiding van de openbare beraadslaging omtrent dit wetsontwerp werd ingesteld, er in is geslaagd daarover op zo korte termijn te rapporteren. Ook de ondergetekenden stellen prijs op een spoedige voortzetting van de behandeling van het wetsontwerp.

Met de leden, die in het voorstel tot wetswijziging een soepele handhaving van de kanalisatiegedachte zagen, koesteren de ondergetekenden de hoop dat deze wijziging voor de sportbeoefening in Nederland en voor allerlei onmisbare instellingen in onze samenleving vruchten zal afwerpen.

Zij onderschrijven de opvatting van deze leden dat de verbetering van de sporttoto, die als doel heeft de bevordering van de sportbeoefening in ons land en de steun aan allerlei instellingen op het terrein van het maatschappelijk werk, de volksgezondheid en de cultuur, de geheel eigen taak van de overheid op deze terreinen onverlet laat.

Met de hier aan het woord zijnde leden zijn de ondergetekenden dankbaar gestemd dat – mede dank zij het beleid van de stichting De Nationale Sporttotalisator – geen excessen bij de deelneming aan sportprijsvragen behoeften te worden geconstateerd.

Aan de algemeen geuite wens dat deze memorie vergezeld gaat van een bijlage, bevattende de tekst van de Wet op de kansspelen ingeval dit ontwerp tot wet zou worden, is gaarne voldaan. Er is niet overwogen om deze bijlage aanstonds bij de memorie van toelichting te voegen. Achteraf gereedvaardigd bestond voor deze uitzonderlijke handelwijze ook nauwelijks aanleiding omdat het aantal voorgestelde wijzigingen vrij gering was en de tekst der wet is te vinden in de editie van Schuurman en Jordens nr. 69a. Sinds die uitgave die is bijgewerkt tot 1 april 1966 is slechts op een enkel punt een wijziging tot stand gekomen. In artikel 9, lid 2, zijn de woorden „ten hoogste vijf” geschrapt (Wet van 15 februari 1967, *Stb.* 108). In dergelijke gevallen is het niet gebruikelijk bij de memorie van toelichting een tekst van de wet, waarin de voorgestelde wijzigingen zijn verwerkt, over te leggen.

§ 2. *De aantrekkingskracht van buitenlandse kansspelen; andere kansspelen*

De leden die eerder in het verslag als sommige andere leden waren aangeduid, stellen dat artikel 1 der Wet op de kansspelen dode letter is gebleven en dat deelneming aan buitenlandse wedstrijdloterijen praktisch vrij is. Zij missen in de memorie van toelichting een uiteenzetting omtrent de oorzaken van deze verschijnselen. De ondergetekenden vragen zich af of de eerste stelling niet op een misverstand berust. Artikel 1 van de Wet verbiedt – voorzover de buitenlandse kansspelen aangaat – niet de privédeelneming, doch slechts het bevorderen van de deelneming aan een kansspel buiten Nederland. Dit laatste strafbare feit zal hier te lande wel worden begaan, doch uit het feit dat het bevorderen van de deelneming naar de indruk van de ondergetekenden vooral vanuit het buitenland plaatsvindt (hetgeen niet onder het bereik van de verbodsbepaling valt) lijkt op te maken dat de aanleggers en hun tussenpersonen zich wel degelijk het verbod van activiteit hier te lande bewust zijn. Zoals de hier aan het woord zijnde leden bekend is, hebben de ambtsvoorgangers van de eerste ondergetekende bij herhaling het standpunt ingenomen dat de privédeelneming hier te lande niet strafbaar ware te stellen. De Staten-Generaal hebben zich met deze zienswijze verenigd.

Door het korte tijdsverloop tussen de aanbieding van het verslag en de verzending van deze memorie was het de eerste ondergetekende niet mogelijk reeds thans het cijfermateriaal te verschaffen dat door sommige leden en verscheidene anderen wordt gevraagd en dat betrekking heeft op de be-

strijding door politie en justitie van de acquisitie voor buitenlandse kansspelen.

De zojuist genoemde verscheidene leden vroegen voorts welke mogelijkheden de eerste ondergetekende ziet om te komen tot een strenger vervolgingsbeleid – waaronder zij het opsporingsbeleid zullen begrijpen – ten aanzien van artikel 1, onder *b*, van de Wet op de kansspelen. Hij kan wat dit betreft mededelen dat verscheidene van zijn ambtsvoorgangers zich door middel van een rondschrijven reeds tot de procureurs-generaal bij de gerechtshoven hebben gewend met het verzoek bijzondere aandacht aan de zojuist bedoelde acquisitie te schenken.

De eerste ondergetekende stelt zich voor ook zijnerzijds nog eens de aandacht van het openbaar ministerie voor deze belangrijke aangelegenheid te vragen. Tevoren kan dan een analyse plaatsvinden van de onderscheiden mogelijkheden tot optreden; zulks aan de hand van de ambtsberichten die hierover vroeger reeds en eveneens kort geleden zijn gevraagd.

In verband met het verzoek om inlichtingen van de leden, die hiervóór aan het woord waren omtrent de wijze waarop de PTT de verspreiding van reclamedrukwerk voor buitenlandse kansspelen tegengaat, hebben de ondergetekenden zich met een verzoek om informatie gewend tot het Staatsbedrijf der PTT. Uit de ontvangen inlichtingen blijkt dat in de Verzamelde Voorschriften Postdienst aan de verspreiding van deze zendingen uitdrukkelijk aandacht is besteed. In het betreffende voorschrift is aangegeven dat ingevolge de „Wet op de kansspelen” hier te lande de verspreiding is verboden van biljetten of prospectussen betreffende buitenlandse kansspelen, dan wel betreffende hier te lande georganiseerde kansspelen, waarvoor geen vergunning is verleend. Zendingen, welke dergelijke biljetten of prospectussen bevatten, mogen niet ter verzending worden aangenomen. Worden zij uit het buitenland ontvangen, dan dienen zij met een toelichtende aantekening aan het kantoor van oorsprong te worden teruggezonden. Hieraan dient te worden toegevoegd dat indien dergelijke zendingen niettemin in de postdienst worden aangehouden, daarvan voor wat betreft binnenlandse poststukken aan de betrokken officier van justitie wordt kennis gegeven. Betreft het uit het buitenland ontvangen zendingen, dan worden ze alsnog met een toelichting aan het kantoor van oorsprong geretourneerd.

Het bovenstaande is in het algemeen slechts praktisch uitvoerbaar indien het gaat om zendingen, die in open omslag worden verzonden, b.v. als drukwerk. Worden de stukken in gesloten enveloppen, gefrankeerd als brief verzonden, dan is verificatie van de inhoud niet mogelijk.

In de toelichting waarmede de stukken aan het kantoor van oorsprong worden geretourneerd, wordt als regel verwezen naar een op deze aangelegenheid betrekking hebbende vermelding, die het Staatsbedrijf der PTT heeft doen opnemen in de door de Wereldpostvereniging uitgegeven „lijst van verboden zendingen”, welke lijst door alle lidstaten van de Wereldpostvereniging wordt gehanteerd. Aan de politie hebben de eerste ondergetekende en zijn ambtsvoorgangers tot heden geen specifieke instructies verstrekt. Zoals hierboven reeds is opgemerkt is in circulaires aan het openbaar ministerie echter wel bij herhaling op de noodzakelijke naleving van de betreffende bepalingen de aandacht gevestigd. Het behoort tot de taak van het openbaar ministerie de politie in deze van aanwijzingen te voorzien.

Dat de invloed van de buitenlandse kansspelen (geheel) teniet gedaan kan worden, is een illusie die ook ondergetekenden niet koesteren. Met de leden, in het verslag aangeduid als sommige leden, menen zij dat het buitenlandse kansspel, zelfs al zou hier te lande voor de kansspelen iedere beperking vervallen, aantrekkingskracht zou blijven uitoefenen. Inderdaad moet de betekenis van dit argument bij de beoordeling van het wetsvoorstel dan ook niet worden overschat.

Sommige leden wezen erop dat in de memorie van toelichting niet met beslistheid is uitgesproken, of de cijfers met betrekking tot de kapitaalvlucht van f 700 000–f 800 000 weke-

lijks, juist zijn, terwijl evenmin duidelijk is geworden, of het hier een wekelijks gemiddelde dan wel een seizoengemiddelde betrof. Er zij op gewezen dat de buitenlandse instanties grote terughoudendheid betrachting bij het verstrekken van gegevens over het binnenstromen van Nederlandse valuta. De ondergetekenden hebben daarom met enige reserve in de memorie van toelichting gewag gemaakt van de desbetreffende schattingen. Deze zijn verricht door de in de memorie van toelichting vermelde functionarissen aan de hand van de daar genoemde mededelingen van Duitse lotto- en todirecteuren. Deze mededelingen hadden betrekking op een wekelijks gemiddelde over een volledig jaar, waaruit volgt dat de omvang der bedragen zal zijn afgeleid uit de grootte van de wekelijkse Nederlandse inzendingen.

Op de vraag van enkele leden of er gegevens zijn, waaruit zou zijn af te leiden, welk deel van de 7 à 800 000 gulden, dat wekelijks naar het buitenland afvloeit, in de vorm van prijzen naar Nederland terugkeert, antwoorden de ondergetekenden dat zij over zodanige gegevens niet beschikken.

Verscheidene leden, die het streven de geldstroom naar het buitenland zoveel mogelijk te keren juist achten, constateren dat niet alleen een toename van deelneming aan buitenlandse staatsloterijen, lotto en dergelijke valt waar te nemen, maar ook een stijging van jaar tot jaar van het aantal Nederlanders, dat zich begeeft naar casino's in het buitenland om zich te wijden aan „spelen tegen de bank”. Deze leden wijzen daarbij op de huns inziens grote geldbedragen die voor de Nederlandse volkshuishouding verloren gaan en op de mogelijkheid die er naar hun gevoelen bestaat om in een gekanaliseerde, dus wettelijk toegestane vorm van dergelijke spelen te voorzien onder meer ten behoeve van het vreemdelingenverkeer en ter bestrijding van de illegale beoefening van deze spelen.

Anders dan ten aanzien van de deelneming aan buitenlandse kansspelen, beschikken de ondergetekenden niet over gegevens, die kunnen aantonen hoe groot het aantal Nederlanders is dat zich jaarlijks naar buitenlandse casino's begeeft om te spelen en evenmin welke geldbedragen daarmee gemoeid zouden zijn. Doch wat daarvan zij, de Regering wenst vast te houden aan het ook door de meerderheid van de Staten-Generaal bij herhaling in het verleden onderschreven standpunt dat de hier bedoelde spelen, waartegen bij verschillende groeperingen in onze samenleving ernstige bezwaren bestaan, in Nederland verboden moeten blijven. Het wettelijk mogelijk maken van „spelen tegen de bank” wordt derhalve door dit kabinet niet overwogen.

Van de opmerking van verschillende leden, dat bij hen aan invoering in Nederland van een legale roulette niet de geringste behoefte bestond, hebben de ondergetekenden nota genomen.

Verscheidene leden, die hiervoor aan het woord waren, opperden de gedachte om zo lang een verdere wetswijziging als hunnerzijds bepleit niet zal kunnen worden gerealiseerd, een centrale keuringsinstantie in het leven te roepen, die zou moeten beoordelen of een spel al of niet als een behendigheidsspel moet worden aangemerkt. Deze suggestie lijkt niet voor verwezenlijking vatbaar. Er zij op gewezen dat het er bij de beantwoording van de vraag of een spel een verboden kansspel of een toegelaten behendigheidsspel is, blijkens de jurisprudentie niet zozeer om gaat of het spel in abstracto wellicht als een behendigheidsspel kan worden beoefend. Hierover zou in het laboratorium of in de studeerkamer door een daartoe in het leven geroepen keuringsinstantie wellicht een oordeel kunnen worden uitgesproken. In het bekende arrest van 21 december 1965 (N.J. 1966 nr. 364) besliste de Hoge Raad naar aanleiding van het Saturnusspel evenwel dat voor de vraag of deelnemers aan een spel op de kansbepaling „in het algemeen geen overwegende invloed kunnen uitoefenen” in de zin van artikel 1, onder *a*, van de Wet op de kansspelen, beslissend is welke resultaten de grote meerderheid der spelers in de praktijk bij het spel behaalt. Dit laatste zijn bijzonderheden die in concreto door de politie en de justitie moeten worden geobserveerd en beoordeeld en waarover de rechter, wel-

licht zelfs in hoogste instantie, het laatste woord moet spreken. Niet kan worden betwist dat bij de huidige praktijk soms lang onzekerheid kan bestaan over de vraag of een spel toelaatbaar moet worden geacht. Daargelaten of de inschakeling van een keuringsinstantie, waartoe uiteraard dan slechts in twijfelgevallen zou worden overgegaan, in alle gevallen tot bespoediging zou leiden, moge de eerste ondergetekende tevens opmerken dat het hier vaak gevallen zal kunnen betreffen, waarin er hetzij het openbaar ministerie, hetzij de verdachte veel aan gelegen kan zijn zich niet bij een beslissing door de rechter neer te leggen, zolang er een hogere voorziening mogelijk is. Deze procedures kosten dan veel tijd.

De situatie rondom de speelautomaten is inderdaad niet bevredigend. De eerste ondergetekende heeft deze zaak die slechts zijdelings met de in de considerans van het wetsvoorstel vermelde onderwerpen samenhangt in studie. Hij hoopt hierover binnenkort met zijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken in overleg te kunnen treden. Hierbij kan ook worden gezien of het beleid van het openbaar ministerie en dat der burgemeesters wellicht deugdelijker op elkaar dienen te worden afgestemd. Ook lijkt het wenselijk naar meer uniformiteit te streven. Hiervoor lijkt wetswijziging niet noodzakelijk.

Dezelfde leden hebben eveneens de positie van de „normale” loterijen, in de huidige wet kansspelen genoemd, ter sprake gebracht. Zij menen dat de aan het wetsontwerp ten grondslag liggende overweging de geldstroom naar het buitenland in te dammen door het aantrekkelijker maken van de Nederlandse kansspelen met zich zou moeten brengen dat dezelfde faciliteiten ook aan de gewone kansspelen moeten worden toegekend. De eerste ondergetekende meent dat het niet aangaat de specifieke vormen van toto en staatsloterij met de andere kansspelen over een kam te scheren. Bij de grote massa der kansspelen, waarvoor dagelijks incidentele vergunningen worden verleend, spelen de toe te kennen prijzen in het algemeen gesproken een aanzienlijk minder belangrijke rol dan bij de thans aan de orde zijnde bijzondere vormen van kansspel. In het dagelijks gevoerde beleid blijkt ook vrijwel nooit de noodzaak het vanouds geldende schema van 60-40 te doorbreken. Praktisch alle kansspelen, waarvoor een vergunning wordt verleend, komen uit met een cijferopstelling waarbij dit schema is gehanteerd. Een enkele keer blijkt het nodig de trekkingsdatum iets later te stellen. Op een desbetreffend verzoek wordt meestal gunstig beslist. Ook al omdat, zoals de hier aan het woord zijnde leden zelf ook opmerken, ten aanzien van de „normale” kansspelen de kostenbewaking uiterst belangrijk is, staat de eerste ondergetekende huiverig tegenover een doorbreking van het schema voor andere kansspelen die met dit wetsontwerp in het geding zijn.

Wanneer sommige leden het niet verdedigbaar noemen dat van de doorbreking van het schema volgens het wetsvoorstel geen precedentwerking zal uitgaan op andere kansspelen, omdat voor het onderscheid geen enkele rechtsgrond aanwezig zou zijn, mogen zij naar het gestelde in de vorige alinea verwijzen. De andere kansspelen „doen het” bij het gebruikelijke schema; van de sporttoto, waar de kosten in de zin van administratieve onkosten zeer gering zijn, kan men dit niet zeggen, althans niet als men van dit wekelijkse kansspel ook nog verwacht dat het in toenemende mate zijn bijdrage levert om het aan kansspelen bestede geld binnenlands te houden.

De Werkgroep-Kansspelen heeft de ondergetekenden ook van advies gediend over de invoering van een lotto. De kern van het advies kan aldus worden aangeduid dat zij van oordeel was dat door het toestaan van deze kansspelvorm de beleidsoverwegingen, die tot de indiening van het onderhavig voorstel met betrekking tot de sporttoto leiden, zouden worden doorkruist. De ondergetekenden hebben zich met deze zienswijze kunnen verenigen.

§ 3. De begrenzing van de maximum hoofdprijs

Voor de beantwoording van de vragen in de eerste twee alinea's van deze paragraaf verwijzen de ondergetekenden allereerst naar hun beschouwingen in deze memorie naar aanleiding

van § 1 van het voorlopig verslag. Daar is er onder meer reeds op gewezen, dat het cijfermatig overeenkomstig bedrag van D.M. 500 000, dat de meeste Duitse organisaties als hoofdprijs in het vooruitzicht stellen, ook wel een rol heeft gespeeld bij de oordeelsvorming over de wenselijke hoogte van het maximum in het wetsontwerp. Zij voegen hieraan toe, dat de begrenzing van de hoofdprijs tot een half miljoen gulden mede gebaseerd is op de grootte van de bevolking en de hoogte van de inleg, terwijl ook de eisen, die in de nieuwe opzet aan het prijzenschema zullen worden gesteld van invloed zijn geweest bij de bepaling van de omvang van de hoofdprijs.

Voor wat betreft de vraag van deze leden met betrekking tot de compromisgedachte, mogen zij zich verwijzing naar de hiervoren daaromtrent gehouden uiteenzettingen veroorloven.

Wanneer sommige leden zich afvragen, of het in de memorie van toelichting gegeven voorbeeld van 1707 personen, die de hoofdprijs moesten delen, representatief dan wel excessief is, wijzen de ondergetekenden op de bewoordingen, waarin zij dat voorbeeld hebben gesteld. Zij hebben daarmee inderdaad een uitzondering willen noemen, welke niettemin mogelijk is gebleken.

Per week melden zich gemiddeld 7 à 8 winnaars van de hoofdprijs. Gerekend over een reeks van jaren bedraagt dit aantal in Duitsland ongeveer 5.

In Nederland was de situatie over de jaren 1961-1962 t/m 1966-1967 gemiddeld per seizoen aldus:

geen foutloze score	12 maal
één winnaar	6 maal
twee winnaars	4 maal
drie winnaars	2 maal
vier winnaars	2 maal
vijf winnaars	2 maal
meer dan 5 winnaars	15 maal

Voor de beantwoording van de vraag van sommige leden, of met de redenering, ontwikkeld in de eerste volle alinea op blz. 4, rechterkolom, van de memorie van toelichting, niet volledig wordt teruggenomen hetgeen daarvoor is gezegd over de noodzaak, de hoofdprijs tot f 500 000 te verhogen, verwijzen de ondergetekenden wederom naar hetgeen hiervoor is gezegd naar aanleiding van het gestelde in het voorlopig verslag onder § 1, voorlaatste alinea.

De vraag hoe groot – bij de geschatte omzetstijging na invoering van deze wet bij de winstkansen, zoals deze in het verleden zijn gebleken – de werkelijke hoofdprijs gemiddeld zal zijn, wordt door de ondergetekenden als volgt beantwoord.

Wanneer de deelneming, uitgedrukt in kolommen ingevuld op de totoformulieren 4 mln. (met een kolomprijs van f 0,45) zou bedragen, zou de hoofdprijs zijn: f 243 000, bij een deelneming van 5 mln. kolommen zou dit zijn f 303 750, terwijl een deelneming van 6 mln. kolommen zou resulteren in een bedrag van f 364 500.

De vragen van sommige leden, onder a, b en c, onder § 3 van het voorlopig verslag, vinden hun beantwoording in het onderstaande overzicht. De beperking, waarop de hier aan het woord zijnde leden doelen, wordt gevonden door die bedragen, welke f 117 000 overschrijden (f 100 000 maximum hoofdprijs; f 17 000 kansspelbelasting) met dat bedrag te verminderen.

Sedert op 1 januari 1965 het maximaal uit te keren bedrag is gesteld op 1 ton schoon, was voor de prijsvragen waarin één deelnemer voor de eerste prijs in aanmerking kwam bij elk van die prijsvragen daarvoor beschikbaar:

1964-1965	31-1-'65	f 179 960,14
	21-2-'65	188 571,49
	21-3-'65	214 376,70
	4-4-'65	175 229,76
	18-4-'65	170 189,83
	25-4-'65	167 400,29
	16-5-'65	110 242,—
	23-5-'65	101 585,—
	30-5-'65	89 673,—

1965-1966	14-11-'65	f 184 532,35
	27- 2-'66	181 708,92
	22- 5-'66	111 974,57
	5- 6-'66	86 041,—
1966-1967	9-10-'66	f 94 194,10
	31-12-'66	129 414,25
	4- 2-'67	136 051,70
	12- 3-'67	155 047,79
	11- 6-'67	88 061,60
1967-1968	10- 9-'67	f 160 823,—
	12-11-'67	82 965,40
	3-12-'67	168 873,30
	7- 1-'68	147 829,—

De vraag van sommige leden hoeveel malen in de toekomst het wettelijk maximum werkelijk zal worden uitgekeerd is in haar algemeenheid niet te beantwoorden. Zulks is afhankelijk van het totale verloop van de toto, dat mede wordt bepaald door het verloop van de wedstrijden.

Wanneer vier prijzen worden uitgelooft, volgens het prijzensysteem, genoemd in de rechterkolom van blz. 4 van de toelichting, kan bij een inleg van f 4 357 000 de maximum hoofdprijs worden uitgekeerd.

Met betrekking tot de opmerking van sommige leden, dat de werkelijke reikwijdte van de voorstellen verre overschreed wat voor een „gezonde toto” noodzakelijk zou zijn, verwijzen de ondergetekenden naar hetgeen zij hiervoor reeds opmerkten ten aanzien van de beantwoording van de vraag, waar de grenzen der kanalisatie getrokken moeten worden. Die beantwoording is het resultaat van een feitelijk waarderingsoordeel over de omstandigheden hier en nu en zal voor sommigen weer anders uitvallen dan voor anderen.

Nogmaals zij erop gewezen, dat de ondergetekenden menen met de voorstellen in het onderhavige ontwerp een compromis bereikt te hebben, dat in zijn algemeenheid voor velen aanvaardbaar kan zijn.

Wanneer de ondergetekenden in de memorie van toelichting bij het onderhavige wetsontwerp schrijven, dat zij er „ook” nu de voorkeur aan geven het maximum van de hoofdprijs na aftrek van de daarover verschuldigde belasting vast te stellen, hebben zij hiermede slechts het oog gehad op de overeenkomstige elementen, welke terzake toch wel kunnen worden aangewezen. Is bij de behandeling van het wetsontwerp in 1964, toen de verhoging van de hoofdprijs aan de orde werd gesteld, geconcludeerd, dat de winnaar van die prijs de kansspelbelasting niet voor zijn rekening zou behoeven te nemen, in bijgaand voorstel, waarin wederom verhoging van de hoofdprijs aan de orde is, is dat evenmin het geval. Meer hebben de ondergetekenden niet willen suggereren, terwijl het verschil tussen de toch in bepaalde opzichten wel vergelijkbare situaties van 1964 en nu, door de ondergetekenden aldus werd aangegeven, dat tot aftrek van belasting destijds na indiening van het amendement van de heer Voogd c.s. werd besloten, terwijl die aftrek nu in het voorstel zelf is vervat.

De ondergetekenden kunnen zonder meer de mening van sommige leden onderschrijven dat het „schoon” uitbetalen van „lonen en salarissen” maatschappelijk geen bevredigende situatie kan worden genoemd. Wel hebben zij zich afgevraagd of het met grote regelmaat ontvangen van loon of salaris, voor het verrichten van arbeid in de daarvoor bestemde tijd, kan worden vergeleken met het toch in zeer zeldzame gevallen toucheren van een maximum hoofdprijs voor het juist voorspellen van voetbaluitslagen in uren van ontspanning. Zij menen dat deze vergelijking toch niet zo ver kan worden doorgetrokken, dat het buiten aftrek laten van kansspelbelasting bij de winnaar op die grond zou moeten worden verworpen.

De ondergetekenden hechten er intussen aan de indruk, die mogelijk bij deze leden kan hebben postgevat, weg te nemen, dat over de maximum hoofdprijs in het geheel geen belasting verschuldigd zou zijn. Wil de maximum hoofdprijs tot uitkering kunnen komen, dan zal het daarvoor beschikbare bedrag de f 500 000 aanmerkelijk moeten overschrijden ($\pm$ f 90 000).

Sommige leden hebben gevraagd of de bewindslieden zekerheid kunnen verschaffen over de in de memorie van toelichting vermelde gedachten van de stichting de Nationale Sporttotalisator over het in acht te nemen prijzenschema.

Wat dat betreft zij medegedeeld dat, desgevraagd, van de zijde der stichting werd bevestigd, dat zij voornemens is om, wanneer het ontwerp wet zou worden, een prijzenschema te ontwikkelen in de zin, zoals in de toelichting is aangegeven. De grondgedachte, waarop die voornemens berusten, is de door de stichting aangevoerde noodzakelijkheid om de deelnemers aan sportprijsvragen in staat te stellen, om naast een grote hoofdprijs ook een aantal kleine prijzen te winnen. In enkele passages, welke volgen op de vorengenoemde vraag, betogen sommige andere leden dat in vergelijking met de staatsloterij de door de sportprijsvragen gediende ideële belangen in het te wijzigen artikel 19 worden teruggedrongen. De ondergetekenden merken naar aanleiding daarvan in de eerste plaats op dat een kansspel als de staatsloterij in vele opzichten verschilt van de voetbalprijsvragen. Dit verschil is niet alleen daarin gelegen dat de sporttoto de bron is waaruit sportieve en andere instellingen mede worden gefinancierd en dat deze bron enig gevaar loopt op te drogen, maar dat er aanwijzingen zijn dat de staatsloterij niet lijdt onder een verminderde belangstelling voor de loten.

Voorts zij erop gewezen dat het hanteren van percentages om een verdeling van de opbrengst aan te geven – waaraan de aan het woord zijnde leden bepaalde conclusies verbinden – slechts geschiedt om een zeker richtsnoer bij die verdeling aan te kunnen houden. De betrekkelijkheid der percentages kan al worden aangewezen, wanneer men bedenkt dat één der doelstellingen in de voorgestelde opzet is dat door de verhoogde inleg de totaal-opbrengst zal stijgen, zodat een kleiner percentage van de omzet voor het „doel” hetzelfde resultaat geeft als in de bestaande procedure. Wanneer derhalve een keuze moet worden gemaakt tussen ditzelfde resultaat en een verminderde en wellicht tenslotte verdwijnende „doeluitkering”, ligt het voor de hand te opteren voor een oplossing, waarmede naar het voorkomt, de charitatieve arbeid en het maatschappelijke, culturele en sociaal-hygiënische werk het meeste zijn gediend.

Dezelfde leden zijn van opinie dat de uitdrukking „in aanzienlijke mate” zich ook met 30 pct. of minder van de totale opbrengst zou kunnen verdragen. De ondergetekenden betwijfelen de juistheid van deze zienswijze en attenderen erop dat het belang van de culturele en maatschappelijke instellingen in brede kring en niet in het minst bij de gehoorde organisaties ook in die mate onder het oog wordt gezien, dat het „doel” onder een gewijzigde toto met zorg zal worden behartigd.

Wanneer de aan het woord zijnde leden in dit verband gewagen van organisaties die met eenzijdigheid zijn gehoord, moet er toch wel op worden gewezen dat het bestuur van de stichting de Nationale Sporttotalisator een samenstelling bezit, waardoor de belangen van het „doel” mede veilig worden gesteld. Van dat bestuur worden acht leden aangewezen door de N.S.F. en door het C.O.F. vier.

Er mag van worden uitgegaan dat het C.O.F. zich achter de voorstellen van de stichting heeft geschaard.

Vele leden, die het nauwe verband tussen de hoogte van de inleg en de omvang van de hoofdprijs duidelijk achten, zagen gaarne een nadere argumentatie van hetzelfde nauwe verband tussen de hoogte van de inleg en het percentage van de prijzen. Blijkens de toelichting is het percentage dat aan de prijzen ten goede moet komen, vijfenveertig. Dertig procent daarvan is bestemd voor de hoofdprijs. Met de resterende zeventig procent (van 45 pct.) moeten de tweede, derde en andere prijzen, zoals vermeld in de toelichting, worden bekostigd. Wil men de laatstbedoelde prijzen een zodanige omvang geven dat deelnemen voor het publiek nog enige aantrekkelijkheid heeft, dan is het noodzakelijk om de hoogte van de inleg daarmede in een bepaalde verhouding te brengen, hetgeen noopt tot verhoging van de inleg tot het in de toelichting vermelde bedrag.

Dezelfde leden vroegen een nadere specificatie van de percentages ten goede komend aan de voorinhouding ten behoeve

van de clubs, de N.S.F. en aan de C.O.F. Deze percentages zijn achtereenvolgens 15, 18½ en 11¼.

Sommige leden vroegen, waarom recentelijk was toegestaan 2½ pct. der totale opbrengst van de toto te bestemmen voor een vergoeding voor het betaald voetbal. Zij achten deze vergoeding volledig in strijd met de bedoelingen van de wetgever van 1964.

De ondergetekenden willen erop wijzen dat het beroepsvoetbal vooral gedurende de laatste jaren – waarin ook de z.g. Europa-cup wedstrijden een steeds grotere mate van belangstelling ondervinden – een andere plaats in onze samenleving heeft gekregen. De voetbaltoto kan slechts bestaan door de aanwezigheid van het betaalde voetbal, omdat het Nederlandse publiek voornamelijk belangstelling aan de dag legt voor hoog geklasseerd voetbalspel, dat slechts door beroepsspelers wordt gebracht. De praktijk heeft aangetoond dat de publieke belangstelling aanmerkelijk daalt, wanneer amateurvoetbalclubs van de eerste klasse worden ingeschakeld om wedstrijden voor de toto te spelen. De voetbalpool zou ten dode zijn opgeschreven, wanneer in het programma uitsluitend competitiewedstrijden van amateurclubs zouden worden opgenomen. Door de koppeling van het betaald voetbal aan de sportprijsvragen moet het beroepsvoetbal zich veelal voegen naar de belangen van de toto. Verschillende omstandigheden zouden voor de besturen der clubs namelijk aanleiding kunnen vormen de wedstrijden te verschuiven naar verderliggende data, zoals slechte weersomstandigheden en viering van bepaalde feestelijkheden. Het systeem van de toto, waarbij over langere tijd de speeldata bekend moeten worden gemaakt, noodzaakt dan tot spelen. Daardoor lijdt het beroepsvoetbal tweërlei nadeel nl. als gevolg van de verminderde belangstelling van het publiek voor de wedstrijden, waardoor de recettes teruglopen en ten gevolge van de schade toegebracht aan de terreinen, welke bij slecht weer groter is dan bij gunstige weeromstandigheden. Bij hun beslissing om het betaald voetbal 2½ pct. uit de totale toto-opbrengst als kostenvergoeding uit te keren (het wordt in de cijferopstelling dus niet als een doeluitkering beschouwd), hebben de ondergetekenden zich bovendien laten leiden door de overweging dat het beroepsvoetbal van niet te onderschatten betekenis is voor zowel de actieve als passieve recreatievormen. De topsport, welke veelal door semi-beroepsspelers wordt bedreven, betekent voor het amateurvoetbal een belangrijke stimulans. Bij de voetbalverenigingen met een sectie betaald voetbal en een sectie amateurvoetbal, worden de kosten voor de laatstbedoelde vorm van sport voor een groot deel betaald door het beroepsvoetbal.

De hier geschetste omstandigheden zijn naar de mening van de ondergetekenden voldoende grond voor een doorbreking van de verhouding van de percentages van prijzen en kosten enerzijds en uitkeringen ten behoeve van de sport anderzijds. Dat nog een verdere doorbreking plaats zou vinden betreuden sommige leden ten zeerste omdat daarmee een vanouds voor loterijen geldend schema zou worden doorbroken. De ondergetekenden zouden het laatste niet willen bestrijden, wanneer de sporttoto als een kansspel als alle andere zou kunnen worden aangemerkt. Zij menen echter, dat zulks niet het geval is, hetgeen reeds hieruit kan blijken, dat de reglementering ten aanzien van sportprijsvragen strikter is dan die voor de gewone kansspelen. Kan een deelnemer aan kansspelen zoveel loten kopen als hij wil, de deelneming aan de toto mag slechts met één formulier mededingen naar een prijs. Ook het vereiste dat een deelnemer aan sportprijsvragen 18 jaar oud moet zijn, geldt niet voor het spelen in gewone kansspelen. De verplichting tot registratie van deelnemers is een eis, die de kansspelen in het algemeen niet kennen. Het is juist, dat om de sport een zelfde, laat staan een hogere uitkering te doen een grotere bruto-opbrengst noodzakelijk is. Dit is een rechtstreeks gevolg van de andere verdeling der percentages, waarover in het voorgaande uitvoerig is gesproken. Vermelding verdient nog, dat men bij de vergelijking van de huidige en de te verwachten uitkeringen niet slechts de percentages maar ook de vermoedelijke reële bedragen in ogenschouw zou kunnen nemen. Een

lager percentage zal bij een stijging van de totale opbrengst tot eenzelfde of hogere uitkering voor de sport kunnen leiden.

Voor wat betreft de vraag van sommige leden, die gaarne een meer op cijfers gebaseerde motivering zouden zien van de stelling, dat, wil de toto in staat zijn een aantrekkelijker prijzensysteem te hanteren, het nodig zal zijn de huidige verhouding der percentages te doorbreken, wijzen de ondergetekenden erop, dat de motivering de huidige verhouding der percentages te doorbreken ten einde een aantrekkelijker prijzenschema mogelijk te maken niet alleen berust op cijfers maar op een complex van redenen.

De deelnemers aan de sportprijsvragen vinden het onbevredigend, dat een betrekkelijk gering gedeelte van hun inlagen besteed wordt voor prijzen. De organisatoren van de sporttoto daarentegen verkeren in de onmogelijkheid een hogere inleg per kolom te vragen wanneer via prijzen te weinig naar de deelnemers kan terugkeren. Hierbij komt dan nog een kenmerkend verschil van de toto met andere kansspelvormen, namelijk dat het aantal winnaars van tevoren niet bekend is. Dit laatste wordt door de deelnemers aanvaard, als maar vaststaat dat elke prijs, hetzij groot of klein, ook wordt uitgekeerd.

Zoals reeds elders in deze memorie en in de toelichting wordt opgemerkt, kan het prijzenschema, dat de ondergetekenden voorstaan eerst functioneren, wanneer naast de kans op een grote prijs, ook de mogelijk bestaat een aantal kleine prijzen te winnen.

Ter adstruering mogen de volgende cijferopstellingen dienen, gebaseerd op een inleg van één miljoen kolommen. De inleg in de „hoogseizoen-maanden” schommelt tussen ongeveer drie tot vier miljoen kolommen per week.

Huidige situatie:

Inleg à f 0,30 per ingevulde kolom =	f 300 000
Percentage, beschikbaar voor prijzen: 33 pct. =	99 000
Daarvan voor de eerste prijs: 55 pct. =	54 450
Voor de tweede prijs: 30 pct. =	29 700
Extra prijs 15 pct. =	14 850

Hiervan beantwoordt alleen het bedrag van de eerste prijs aan een redelijke norm. De bedragen voor de beide andere prijsklassen zijn te laag. 33 pct. laat geen ruimte om de gewenste 3de prijsklasse voor een kolom met 2 foutieve voorspellingen beschikbaar te stellen.

De verdeling van 33 pct. over 4 prijsklassen zou het volgende beeld geven:

eerste prijs 30 pct. =	f 29 700
tweede prijs 25 pct. =	24 750
derde prijs 30 pct. =	29 700
extra prijs 15 pct. =	14 850
	<hr/>
	f 99 000

Met dit schema zou bij herhaling de uitkering van de 3de prijs achterwege moeten blijven, omdat het bedrag te klein is om daarvan grote aantallen winnaars ten minste f 2,50 te kunnen betalen.

Het met de wetswijziging beoogde prijzenschema ad 45 pct. van de inleg opent daarentegen perspectieven voor het uitkeren van aantrekkelijke prijzen, terwijl het ook bij gelijkblijven van de opbrengst of een betrekkelijk geringe stijging daarvan redelijk kan functioneren. Bovendien komt dit schema tegemoet aan de verlangens van de deelnemers aan de toto om een groter gedeelte van hun inleg in de vorm van prijzen terug te ontvangen dan bij de huidige opzet.

Wederom per één miljoen kolommen wordt de uitvoering als volgt gedacht:

inleg à f 0,45 = ...	f 450 000
prijzen 45 pct. = ...	202 500
eerste prijs 30 pct.	f 60 750
tweede prijs 20 pct.	40 500
derde prijs 30 pct.	60 750
extra prijs 20 pct.	40 500
	<hr/>
	f 202 500

De ondergetekenden menen derhalve, dat met het beschikbaar doen stellen van 45 pct. voor prijzen en 45 pct. voor doeluitkeringen een evenwichtige verdeling van de inleg kan ontstaan.

Sommige leden vragen vervolgens, welke garantie er is dat het schema bij de voorgestelde wetstekst in de toekomst niet nog verder in naar hun oordeel ongunstige zin zal worden gewijzigd. Naar aanleiding hiervan zij er op gewezen, dat de vergunningsvoorwaarden door de Ministers van Justitie en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk worden vastgesteld, hetgeen een garantie tegen een niet gewenste opstelling der percentages in die voorwaarden mag heten. Hetzelfde geldt voor het trekken van de grens ten aanzien van het „in aanzienlijke mate” hetgeen de eerste en derde ondergetekenden zich zò voorstellen te doen, dat zowel de belangen van de maatschappelijke en culturele instellingen enerzijds als die van de sport anderzijds zo goed mogelijk tot hun recht zullen komen.

Wanneer wordt gevraagd of over de wijziging van artikel 19 overleg is gepleegd met N.S.F. en C.O.F. herinneren de ondergetekenden aan hetgeen hiervoor is gezegd over de samenstelling van het bestuur van de Stichting De Nationale Sporttotalisator, dat zowel door de N.S.F. als de C.O.F. wordt aangewezen, alsmede naar het schema in deze memorie, waarin de wensen van het bestuur der Stichting De Nationale Sporttotalisator geplaatst zijn naast de voorstellen van het wetsontwerp. In dat schema komt immers tot uitdrukking, dat het bestuur van de stichting de wijziging van het verdeelschema van de opbrengst als een van zijn wensen heeft gepresenteerd.

§ 5. De beperkte inleg en de jaarlijkse registratie

Naar aanleiding van de opmerking van sommige leden, dat het hun ontgaat waarom een toto met een hoger maximum aan hoofdprijs doch met een inleg van 30 cent in onvoldoende mate aan aantrekkingskracht zou winnen, brengen de ondergetekenden in herinnering de passages in de memorie van toelichting, waarin op het onderling verband tussen de voorgestelde maatregelen is geattendeerd. Zou de inleg niet worden verhoogd, dan zou de omzet zodanig zijn dat geen aantrekkelijke eerste prijs zou kunnen worden uitgekeerd, terwijl de organisatoren van de toto het risico zouden lopen dat zij de in het uitzicht gestelde derde prijs in het geheel niet uit zouden kunnen keren. Wanneer de aan het woord zijnde leden in verband daarmee dan vragen waarom de actieradius van de toto wordt verkleind door de begrenzing van de maximuminleg tot f 2,80, terwijl is medegedeeld dat de gemiddelde inleg per deelnemer blijkens de jaarcijfers belangrijk beneden de f 2,40 is gebleven, zouden de ondergetekenden willen onderstrepen dat dit relatief lage inlegcijfer een gemiddelde is. Uit haar administratie kan de sporttotalisator opmaken dat momenteel ongeveer 20 pct. van de deelnemers alle kolommen van het totoformulier invult. Voor die groep deelnemers kan het kanalisatiesysteem overigens heilzaam werken. Uit ervaringen die men in het buitenland heeft opgedaan, staat het namelijk vast dat zij bereid zijn om zo mogelijk ongelimiteerd in te leggen. Voor deze categorie betekent de mogelijkheid hier te lande maximaal 12 kolommen in te vullen een reële beperking.

Wanneer de inleg op hetzelfde niveau als nu zou worden gehandhaafd, waardoor het zo juist besproken effect op de

prijzen zich zou voordoen, zouden er onder de meergenoemde groep deelnemers zijn, die zich tot de buitenlandse kansspelen zouden wenden, waar men zonder de alhier bekende beperkingen kan spelen.

Maar ook andere spelers zouden zich van de toto afwenden, wanneer zou blijken dat door te weinig inleggelden, in het uitzicht gestelde prijzen niet tot uitkering zouden komen. Enerzijds zou dan de actieradius van de toto aanzienlijk worden verkleind, anderzijds zou daarmee het deelnemen aan ongecontroleerde kansspelen worden bevorderd.

Wanneer de aan het woord zijnde leden menen dat een hogere maximuminleg niet noodzakelijk is, omdat de kosten verbonden aan de verhoging van de hoofdprijs en het handhaven van de mogelijkheid kleine prijzen te winnen kunnen worden bestreden uit een grotere deelneming, merken de ondergetekenden op dat uit becijferingen van de Stichting de Nationale Sporttotalisator is komen vast te staan dat bij realisering van de voorgestane opzet zowel een verhoogde inleg als een verhoogde deelneming noodzakelijk is om tot een prijzenschema, als voorgenomen, te kunnen komen. Een vermeerdering van de deelneming alleen, noch het enkele verhogen van de inleg zouden de organisatoren van de toto in staat stellen, zowel grotere als kleinere prijzen van enige omvang uit te keren.

Sommige leden hebben gevraagd of de bewindslieden het uit sociaal oogpunt wenselijk vinden, dat mensen met een laag inkomen per week een bedrag van f 6 aan kansspelen uitgeven. Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen de ondergetekenden allereerst naar hetgeen zij hebben medegedeeld ten aanzien van die groep personen, die, wanneer de mogelijkheden daarvoor aanwezig zijn, ongelimiteerd zouden deelnemen. Voor deze groep kan een verruimd Nederlands toto-systeem aanmerkelijk kostenbesparend werken, omdat in de eerste plaats voor deelneming aan b.v. de Duitse kansspelvormen, ten einde in aanmerking te komen voor de hoofdprijs, per lot een veelvoud van f 6 vereist is en er bovendien aan het aantal loten per deelnemer geen grens is gesteld. En zoals in de toelichting op het wetsontwerp reeds werd uiteengezet zullen de inlagen van de andere deelnemers het gemiddelde ingeleide bedrag op een niet onaanzienlijk lager niveau dan f 6 brengen.

De vraag waarom de bewindslieden voorstellen om een totoformulier van 12 kolommen à f 0,50 mogelijk te maken, indien er toch geen belangrijke verschuivingen zullen optreden in het gemiddelde aantal ingevulde kolommen, menen de ondergetekenden in het vorenstaande reeds te hebben beantwoord met hun uiteenzetting ten aanzien van die deelnemers, welke ca. 20 pct. van het totale aantal uitmaken. Vele leden, die genoteerd hadden dat in de voorgestelde opzet elke deelnemer per prijsvraag een maximumbedrag van f 5,40 kan inzetten, vroegen waarom in het wetsontwerp dan het maximumbedrag van f 6 wordt voorgesteld.

Ter voorkoming van misverstanden zij erop gewezen, dat het wijzigingsontwerp i.c. slechts vermeldt dat de voorschriften, verbonden aan de vergunning tot het organiseren van sportprijsvragen, betrekking hebben op de maximuminzet van één deelnemer in een prijsvraag. Er zij aan herinnerd dat de ondergetekenden in de memorie van toelichting reeds hebben medegedeeld, dat zij zich voorstellen de maximuminleg in de vergunningsvoorschriften op f 6 te brengen. In hun beschouwingen naar aanleiding van het gestelde op blz. 2, tweede alinea, van het voorlopig verslag hebben de ondergetekenden reeds uiteengezet, waarom zij aan de procedure van regeling bij vergunning de voorkeur geven.

Met het betrekkelijk kleine overschot van f 0,60 per formulier, willen zij de organisatoren van de sporttoto een kleine marge geven om zich wat vrijer te kunnen opstellen. Zij merken hierbij op dat ook in het huidige systeem nog enige ruimte aanwezig is tussen de normale inleg, vermeerderd met de administratiekosten, en het toegestane maximum (f 2,80 - f 2,50 = f 0,30).

Sommige leden stellen de vraag, hoe groot aan de hand van C.B.S.-cijfers en dergelijke, het percentage van de bevolking is,

dat binnen een periode van vijf jaar verhuist. Aan de hand van de laatst hierover bekende gegevens blijkt, dat over de jaren 1963 t/m 1967 de binnenlandse migratie gesteld moet worden op 2 746 868 personen, of wel 23,1 pct. van de totale bevolking naar de toestand op 1 januari 1963.

Sommige leden zouden gaarne uitvoerig worden ingelicht hoe thans de minimumleeftijd en de maximuminleg met behulp van de registratie worden gecontroleerd. De aanmelding van elke deelnemer geschiedt persoonlijk bij de vereniging, waarbij de deelnemer wil worden geregistreerd. De zelfwerkzaamheid van de clubs, die de toeformulieren verspreiden en de leden werven, speelt hier een belangrijke rol. Zij die deelnemers trachten te winnen, dragen er zo goed mogelijk zorg voor, dat personen, jonger dan 18 jaar, zich niet aanmelden. De verenigingen zenden een duplicaat van de door hen verkregen gegevens door naar de centrale administratie van de stichting De Nationale Sporttotalisator te 's-Gravenhage.

Steekproefsgewijze zijn door politieonderdelen tamelijk uitgebreide controles verricht voor wat betreft de deelneming met meer dan één formulier per deelnemer en de leeftijd.

Slechts in enkele gevallen bleek dat de bepalingen van het Reglement Sportprijsvragen niet waren nageleefd, voornamelijk omdat de overtreders geen kennis droegen van de voorschriften. Wanneer een winnaar van een prijs zich aanmeldt, wordt niettemin onderzocht, of hij bij meer dan één vereniging is ingeschreven en met meer dan één formulier aan het kansspel heeft deelgenomen. Krachtens artikel 5, eerste lid, van het Reglement Sportprijsvragen zijn alle voorspellingen van een deelnemer, die meer dan één formulier inlevert, ongeacht het aantal daarop ingevulde kolommen, ongeldig.

Prijzen van enige betekenis worden aan de winnaar in persoon uitgereikt. Deze dient zich dan te legitimeren, waardoor wederom controle op de leeftijd plaatsvindt.

De ondergetekenden menen, dat met hetgeen hierboven is vermeld tevens de vraag van sommige leden – of er enige indruk bestaat of er bij de huidige jaarlijkse registratie in enigszins betekenisvolle mate buiten de officiële registratie om wordt gespeeld – is beantwoord.

Zal een registratie, zo vroeg als sommige leden, eens in de vijf jaren niet tot een volstreekte formaliteit vervallen in verband met de vele mutaties, welke in de loop van vijf jaren kunnen optreden?

De ondergetekenden zijn van mening, dat ten aanzien van de mutaties, genoemd door de hier aan het woord zijnde leden, de duur van de periode, waarover de registratie geschiedt, van bijkomstige aard is. Wanneer het ontwerp wet zou worden, zouden de essentiële elementen van de registratie onverkort worden gehandhaafd. Zij, die verhuizen, laten zich via de vereniging, waarbij zij zich hadden aangemeld, overschrijven als begunstiger van de vereniging in hun nieuwe woonplaats.

Aangezien de verenigingen slechts formulieren innemen van degenen, die bij hen zijn ingeschreven, is de kans op een registratie, die haar doel zou missen, minimaal.

De vraag van sommige leden, of de bewindslieden beogen dat de vijfjaarlijkse registratie in verband met de bovenbedoelde mutaties tot een volstreekte formaliteit zal vervallen wordt door de ondergetekenden ontkennend beantwoord.

Evenals momenteel geschiedt ten aanzien van de jaarlijkse registratie, zullen, wanneer de periodieke registratie regel zou worden, degenen, die in de loop van vijf jaren overlijden, afgevoerd worden uit de administraties van de desbetreffende vereniging en van de stichting De Nationale Sporttotalisator.

De aan het woord zijnde leden vragen vervolgens waarom de periode van vijf jaren niet in de wet wordt vastgelegd.

Naar aanleiding hiervan wijzen de ondergetekenden op het te wijzigen artikel 21, hetwelk inhoudt dat de vergunningsvoorschriften betrekking hebben op de registratie van de begunstigers, terwijl uit artikel 17 van het ontwerp volgt, dat de registratie periodiek zal geschieden. Uit de beantwoording van de eerder in dit verband gestelde vragen kan reeds blijken, dat de periode waarover de registratie loopt de wezenlijke elementen der inschrijving, naar het voorkomt, niet zal aantasten.

Hoewel de ondergetekenden niet voornemens zijn hun goedkeuring te verlenen aan vergunningsvoorwaarden welke een bepaling zouden bevatten van registratie over een langere periode dan vijf jaren menen zij, dat zelfs indien later mocht blijken, dat zulks om bepaalde redenen gewenst zou zijn, het karakter van de inschrijving daardoor onverlet zou blijven. Een belangrijk gegeven met betrekking tot de inschrijving bleef hier nog onbesproken, namelijk de binding aan een bepaalde vereniging. Mede omdat de praktijk aantoonde, dat vele deelnemers die binding op prijs stellen, menen de ondergetekenden, dat ongeacht de duur van de registratie deze binding zal blijven bestaan.

Wanneer sommige leden naar aanleiding van de hiervoor vermelde vraag er nogmaals op wijzen, dat het schema prijzen/onkosten tegenover uitkeringen zou worden gewijzigd, herinneren de ondergetekenden aan de beschouwingen, die zij hieraan hebben gewijd, in antwoord op de in dit verband eerder gestelde vragen.

De ondergetekenden hebben met de woorden „wanneer de registratie verloopt op de soepele wijze, die nu beoogd wordt” slechts willen aangeven, dat een inschrijving eens in de vijf jaren voor een bedrag van f 0,50 door vele deelnemers als een belangrijke verzachting der huidige bepaling zal worden ondervonden. Zij kunnen de vraag, of het in de bedoeling ligt in de registratie nog andere wijzigingen te brengen dan verlenging van de termijn en verlaging van het bedrag, dan ook in ontkennende zin beantwoorden. Ten aanzien van de vraag van sommige leden, of de verlaging van het inschrijfgeld tot f 0,50 per vijf jaar niet betekent, dat een belangrijk groter deel van de exploitatiekosten uit de opbrengst van de toto zal moeten worden gedekt, verwijzen de ondergetekenden naar de vierde voetnoot onder het vergelijkend overzicht van het huidig verdeelschema van de opbrengst en dat van het wetsvoorstel, waarin wordt opgemerkt, dat in het totale kostenpercentage van tien ook zijn begrepen de exploitatiekosten, die in de nieuwe situatie uit de inleg moeten worden gedekt.

Met betrekking tot de vraag van verscheidene leden, die gaarne ten aanzien van de registratie zouden vernemen, of het in de bedoeling ligt deze voor elke individuele deelnemer opnieuw te eisen, nadat hij vijf jaar geregistreerd is geweest, dan wel dat elke vijf jaar b.v. in 1969, 1974, 1979 enz. van het totale bestand aan geregistreerden een nieuwe registratie wordt geëist, antwoorden de ondergetekenden, dat de merites van elk der hier genoemde twee mogelijkheden nog worden bezien. Een definitieve keuze is derhalve nog niet gedaan. De ondergetekenden voegen hier evenwel aan toe, dat de gedachte om te opteren voor de door verscheidene leden als tweede genoemde mogelijkheid extra aandacht heeft gekregen.

Wanneer de hier aan het woord zijnde leden vervolgens een lans breken voor hen, bij wie de formulieren worden ingeleverd, met dien verstande, dat zij een verhoging bepleiten van het bedrag van f 0,10, dat door dezen voor administratiekosten van de deelnemers mag worden gevraagd, merken de ondergetekenden op, dat zij voor de motieven, die verscheidene leden voor die verhoging aanvoeren, wel begrip kunnen opbrengen. De derde ondergetekende deelt mede, dat de aangelegenheid haar aandacht heeft en dat daarover te haren departemente reeds van gedachten is gewisseld. In dit stadium achten de ondergetekenden het voorbarig mede te delen of zij bereid zijn te bevorderen, dat die vergoeding wordt gebonden aan een percentage van de inleggeden, dan wel wordt verhoogd tot f 0,25 per formulier.

§ 6. *Het aantal vervangende uitslagen*

De ondergetekenden hebben nog eens kennis genomen van het standpunt dat de ambtsvoorganger van de eerste ondergetekende innam voordat de Tweede Kamer het amendement-Baeten aanvaardde, waarbij de vijf vervangende uitslagen in artikel 15 der wet werden opgenomen. Inderdaad heeft Minister Scholten toen uitgesproken dat de regering er op dat ogenblik wel ernstige bezwaren tegen zou hebben om hiervoor de wettelijke grondslag te leggen.

De ondergetekenden zien deze zaak enigszins anders, waarvan niet vreemd zal zijn, dat de stichting die de sportprijsvragen organiseert er in geslaagd is alles te vermijden wat tot kritiek op de wijze van gebruikmaking van de in de vergunning geboden mogelijkheden zou kunnen leiden. Ook de ondergetekenden stellen zich op het standpunt dat de sportprijsvragen zoveel mogelijk een reëel verband met de sport moeten hebben. Daarvan is de stichting echter eveneens overtuigd; het is zelfs een van de pijlers van haar acquisitie. In verband hiermede hebben de ondergetekenden na de opgedane ervaringen met de stichting gemeend te kunnen voorstellen de betreffende beperkende bepalingen te doen vervallen. Mocht zich daartoe de noodzaak blijken voor te doen, dan laat artikel 21 der wet de mogelijkheid open dat de Ministers in de voorschriften der vergunning daaromtrent voorwaarden opnemen.

Artikelen

Artikel I, onder A (artikel 9 van de Wet op de kansspelen)

De voorstellen met betrekking tot de staatsloterij zijn voor zover zij de verhouding tot de buitenlandse loterijen betreffen niet te adstrueren met nauwkeurige cijfermatige gegevens. Immers worden de loten door de Nederlandse deelnemers hetzelfde rechtstreeks uit het buitenland betrokken dan wel vindt de verkoop hier te lande clandestien plaats. Behalve het geschatte bedrag van f 35 à f 40 mln. per jaar (f 700 000 à f 800 000 per week) dat naar Duitse kansspelen gaat en dat vermeld is in de eerste alinea van onderdeel Ia van de memorie van toelichting, besteden ingezetenen van ons land ook regelmatig belangrijke sommen in het bijzonder aan de Belgische loterij.

De indruk van sommige leden, dat de loten van de staatsloterij ondanks een hoofdprijs van „slechts” f 100 000 gretig aftrek vinden is juist. In de laatste loterij van 1964, toen de loten nog f 80 kostten, beliep de omzet f 9 324 000 (116 550 loten). In de eerste loterij van 1965, uitgegeven nadat de prijs was verlaagd tot f 20 was de omzet f 8 000 000 (400 000 loten) doch de vraag aanmerkelijk groter. De uitgifte is ten einde aan de geschatte vraag te voldoen geleidelijk opgevoerd tot het toenmalige wettelijke maximum van f 10 000 000 (500 000 loten) in augustus 1965. In maart 1967 is, nadat het wettelijk maximum van het per loterij uit te geven aantal series vervallen was, f 12 000 000 uitgegeven (600 000 loten). Deze uitgifte is omdat ook daarmee nog niet aan de vraag van het publiek kon worden voldaan, opgevoerd tot f 14 000 000 (700 000 loten) in de eerste loterij van 1968. De vraag naar staatsloten is dus groot al is de hoofdprijs „slechts” f 100 000. Het gaat er echter om dat moet worden tegengegaan, dat velen hun geld in het buitenland besteden omdat de aantrekkingskracht van de daar uitgeloopte hoofdprijzen, die in de orde van grootte van f 500 000 liggen, voor hen groter is. De bewindsman van Financiën maakt van deze gelegenheid gebruik om op te merken dat een daartoe ingestelde interdepartementale werkgroep zich bezighoudt met de vraag of het met het oog op de zich snel wijzigende omstandigheden, gewenst moet worden geacht de Wet op de kansspelen, waar deze handelt over de staatsloterij, ook nog op andere punten aan te passen. Eventueel zullen hiertoe t.z.t. nadere wijzigingsvoorstellen aanhangig worden gemaakt. Aangezien moet worden verwacht dat met dit onderzoek nog enige tijd gemoeid zal zijn, hebben de ondergetekenden het juister geacht, ten einde vertraging van de overige wijzigingen te voorkomen, niet te wachten tot de nadere voorstellen zijn geconcretiseerd. Een splitsing van de omzet van de staatsloterij naar regio, waarbij is aangekend in welke grensprovincies de buitenlandse concurrentie het sterkst gevoeld wordt, gaat als bijlage II hierbij.

Dat de maxima van de hoofdprijzen van de sporttoto en van de staatsloterij op dezelfde bedragen moeten worden vastgesteld volgt allereerst uit de omstandigheid, dat ze beide het hoofd moeten kunnen bieden aan de aantrekkingskracht van dezelfde hoofdprijzen van de buitenlandse loterijen. Voorts moet ook voorkomen worden, dat de verhoudingen tussen de

beide Nederlandse instellingen zelf worden scheefgetrokken doordat de ene een aanmerkelijk hogere hoofdprijs zou kunnen uitloven dan de andere. De samenstelling van het prijzenpakket is in hoge mate afhankelijk van de in artikel 8 van de wet gegeven minima van $\frac{1}{3}$ van de door de deelnemers ingelegde sommen en van 40 000 prijzen per serie. De bewindsman van Financiën stelt zich voor na de aanvaarding van het wetsontwerp en nadat hij heeft kennis genomen van de aanbevelingen van de vorengenoemde interdepartementale werkgroep het prijzenpakket vast te stellen. Voorshands gaan zijn gedachten uit naar ongeveer 70 à 75 pct. van de inleg, hetgeen neer zou komen op een verhoging van de opbrengst van f 8 mln. naar f 22 mln. of f 17 mln. De prijs van de loten zal op f 25 per geheel lot worden gebracht.

Hoewel het uitloven van een aantal hoofdprijzen van f 100 000 in plaats van één hoofdprijs van f 500 000 misschien aantrekkelijk zou zijn, meent de bewindsman van Financiën, dat ter verbetering van de positie van de staatsloterij tegenover de buitenlandse kansspelen aan het uitloven van een extra hoofdprijs van f 500 000 per loterij de voorkeur moet worden gegeven. Wel zal de bestaande hoofdprijs van f 100 000 per serie gehandhaafd worden, zij het dat die voortaan slechts na aftrek van de daarover verschuldigde kansspelbelasting zal worden uitgekeerd. In de nieuwe opzet, waarin om tot een aanvaardbaar prijzenschema te geraken en tevens de trekkingen beter in de tijd te spreiden het aantal trekkingen wordt verminderd tot drie per loterij, zullen de eigen gelden worden vastgesteld op f 7,50, f 15 en f 25.

Een verhoging van de bijdrage, die de staatsloterij oplevert aan de rijksinkomsten door enige verlaging van het percentage van het prijzenpakket, is naar de mening van de tweede ondergetekend in geen dele te vergelijken met een verhoging van de algemene middelen, die door fiscale maatregelen bereikt wordt. Degenen die in de staatsloterij spelen dragen daartoe immers geheel vrijwillig bij. De staatsloterij heeft als instrument ter kanalisering van de speelzucht altijd een bescheiden bijdrage aan de inkomsten van de staat geleverd. Hiervan uitgaande ziet hij geen principieel bezwaar om deze opbrengst thans te vergroten.

Artikel I, onder E (artikel 18 van de Wet op de kansspelen)

Verscheidene leden zouden graag vernemen, welke controle er wordt uitgeoefend op de naleving van het voorschrift, dat elke deelnemer slechts met één formulier mag deelnemen. Voorts vragen deze leden, welke sanctie er staat op overtreding van deze bepaling en vervolgens, of de deelnemer dan geen recht op de prijs heeft, ook indien slechts één kolom op een formulier prijswinnend was. Voor de beantwoording van de eerstgenoemde vraag verwijzen de ondergetekenden naar het antwoord op de hoger gestelde vraag van sommige leden, die gaarne uitvoerig zouden worden ingelicht hoe thans de minimum leeftijd en de maximum inleg met behulp van de registratie worden gecontroleerd.

Met betrekking tot de daaraanvolgende vragen van verscheidene leden, verwijzen de ondergetekenden naar het bepaalde in het boven reeds aangehaalde artikel 5, eerste lid, van het Reglement Sportprijsvragen.

Artikel I, onder G (artikel 21 van de Wet op de kansspelen)

Wanneer sommige leden meenden te moeten constateren dat het voorstel het maximum aantal sportprijsvragen per jaar – thans 52 – los te laten, neerkomt op het slopen van weer een oude grens, wederom op zwakke motieven, delen de ondergetekenden mede, dat het toch geenszins heeft voorgezet, het kanalisatiebeginsel geweld aan te doen met de voorgestelde wijziging van artikel 21 van de Wet op de kansspelen. Zij uiten de veronderstelling dat de hier aan het woord zijnde leden aan het wijzigen van de desbetreffende bepaling wellicht meer gewicht geven dan die wijziging in feite verdient. De ondergetekenden hebben met de nieuwe versie van artikel 21, tweede lid, onder b, slechts gedoeld op een verbetering van de praktische tenuitvoerlegging der sportprijsvragen. Wanneer de hier aan het woord zijnde leden dan opmerken dat in be-

ginsel volgens de opzet van het ontwerp een onbeperkt aantal sportprijsvragen mogelijk zou worden op de enkele grond dat de stichting De Nationale Sporttotalisator dan bij de samenstelling van het programma meer vrijheid van handelen zou hebben, moet worden geconstateerd dat mede dank zij het beleid van deze organisatie in het verleden geen excessen bij de deelneming aan sportprijsvragen zijn voorgekomen. Stellig kan, naar de opvatting van de ondergetekenden, gezien de ervaringen in het verleden met de stichting De Nationale Sporttotalisator opgedaan, ook in de toekomst van deze organisatie een omzichtig beleid worden verwacht.

De voorgestane wijziging van artikel 21 der wet vindt haar grond in de omstandigheid, dat bij de planning der wedstrijden bij de aanvang van het seizoen minder rekening kan worden gehouden met wat zich in de loop van het seizoen nog gaat voordoen, wanneer het aantal te houden sportprijsvragen op 52 wordt gehandhaafd. Interessante ontmoetingen, die men tevoren niet had verwacht en waarvoor aantrekkelijke prijsvragen zouden kunnen worden georganiseerd, dienen buiten beschouwing te blijven omdat men aan een vast aantal prijsvragen is gebonden, dat geen enkele marge toestaat. Deze situatie doet zich niet gedurende elk seizoen met vaste regelmaat voor. Van de zijde der organisatoren van de sportprijsvragen werd medegedeeld dat het aantal van 52 wedstrijden bij uitzondering met ten hoogste 8 à 10 zou worden overschreden.

Het bleek achteraf niet mogelijk concreet aan te geven, wanneer en in welke omstandigheden de stichting van deze relatieve belemmering nadeel had ondervonden.

Verscheidene leden tenslotte bepleiten, nu het aantal te houden prijsvragen niet meer bij de wet zal worden vastgesteld

doch nader in de vergunning zal worden geregeld, om de mogelijkheid onder ogen te zien – zo zij zou bestaan – gelegenheid te geven tot het voorspellen van een aantal gelijke spelen „of iets dergelijks”. De ondergetekenden merken hierover op dat de wet in haar nieuwe versie inderdaad ruimte zou bieden voor de door verscheidene leden genoemde mogelijkheid. Echter herhalen zij wat zij hierboven sommige leden met betrekking tot de voorgestane wijziging van artikel 21 hebben medegedeeld namelijk dat uitsluitend overwegingen van planning der sportprijsvragen bij de aanvang van het seizoen hen ertoe gebracht hebben de bovenbedoelde wijziging voor te stellen. Het is hun ook niet bekend en zij kunnen dat ook niet aannemen dat de stichting De Nationale Sporttotalisator uit andere motieven de voorgestelde wijziging zou hebben bepleit dan reeds is aangegeven bij de beantwoording van de voorgaande vragen, gesteld door sommige leden.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

De Staatssecretaris van Financiën,

F. H. M. GRAPPERHAUS.

*De Minister van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk,*

M. KLOMPÉ.